Nr. 10. Lwów, dnia 9. marca 1907. Rok V.

ADRES: WYDAWNICTWO „GMINY“ we Lwowie.

GMINA

Tygodnik poświęcony interesom Gmin i Rad powiatowych.

Wychodzi we Lwowie co sobotę.

CAŁOROCZNA PRZEDPŁATA Z DOSTAWĄ 6 koron

Założyciel: Tadeusz Romanowicz. Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Maryan Orłowski.

Najpilniejsze sprawy w kancelaryach gmin i przełożeństw obsz. dwor.

Co obecnie najpilniejsze do załatwienia w kancelaryach gminnych, przełożeństw obszarów dworskich?

W urzędach gminnych, w których w czas uporano się z budżetem i wyborami gminnymi, jast najpilniejszą sprawą —

ustalenie liczby wyborców do Rady państwa.

W tym celu należy w myśl nowych przepisów i pouczeń zawartych w naszym „Podręczniku dla władz autonomicznych“, w części „Parlamentarne prawo austryackie“ na str. 12, 13 i n.*) zestawić listy wyborcze.

W tej mierze otrzymała każda kancelarya stosowne wezwanie urzędowe, lecz mimo to często natrafia na wątpliwości, jak się do tej pracy zabrać?

Otóż dlatego podajemy niektóre praktyczne wskazówki. I tak:

Najgłówniejszą zasadą jest uważanie przy zestawianiu wyborców, by każdy uprawniony do wyboru, zatem nie wyłączony w myśl §. 7, lub nie wykluczony w myśl §. 8 państwowej ordynacyi wyborczej **), był zaciągnięty do listy wyborczej.

Sama ustawa zostawia naczelnikom gmin i przełożonym obszarów dworskich dużo wolności, by mogli po obywatelsku, zatem bez szykan, bez biurokratycznych utrudnień, zgodnie z duchem ustawy. by nikt nie był pokrzywdzony w swych prawach, cel powyższy dobrze osiągnąć t. j. dobrze i bezwzględnie zestawić listy.

*) W skorowidzu podane są inne strony pod znacznikiem „Listy wyborcze“. Wszystkie zamieszczone tam uwagi i orzeczenia, oraz reskrypty, są bardzo ważne i pouczające, jak działać.

**) Str. 9 „Parl. prawa austr.“ w „Podręczniku“ naszym.

Druki i pomoc odpowiednią dostarczyć ma w znacznej części Starostwo. Lecz i na władze gminne i przełożeństwo spadnie wiele ciężarów, tak w pracy jak i kosztach, bo sprawa wyborów należy do nieszczęsnego „poruczonego zakresu działania. Brak granic ustawowych zmusza tu władze autonomiczne do ciągłego proszenia się o pomoc u władz politycznych. Lecz i władze polityczne nie mają w tej mierze dość jasnych przepisów. O naszym podręczniku „Parlamentarne prawo wyborcze“ znajdą panowie sporo uwag na ten temat i dotyczące rozporządzenia ministeryalne.

Na wypadek wątpliwości chętnie służymy dalszemi radami.

Otóż o ile ze starostwa nie otrzymują kancelarye potrzebnych druków, należy je zamawiać na koszt gminy lub przełożeństwa, w miarę tego kto ma druki wypełniać.

Na żądanie wydawnictwo „Gminy“ postara się o potrzebne wzory i druki.

Uważać potrzeba na to, by wszystko wczas załatwić, gdyż ustawa wyborcza nie zna znowu żartów. Tu bez pardonu musi być wszystko wczas i dobrze zrobione.

Naszem zdaniem należy do tej sprawy zaprosić uprawnionych do wyboru członków gminy, nie wyłączając uczestników gminy i w ogóle nikogo uprawnionego w gminie i obszarze dworskim by sami dbali o wpisywanie ich do listy.

Niechże sami zgłaszają się do końca terminu ustawowego o wpisywanie się do listy wyborczej.

Lecz to nie wystarcza.

Należy ponadto z urzędu działać. A więc:

1. należy w urzędzie ze spisów konkrypcyjnych i meldunkowych spisywać wyborców.

2. Postarać się o to w sądach właściwych, czyli który z wyborców nie utacił prawo wyborcze w myśl §. 8. ord. wyb. i ustawy karnej.

Już polecono naczelnikom gmin, aby co do umieszczenia w listach uprawnionych zamieszkałych na obszarach dworskich porozumiewali się z Panami Przełożonymi. Zechcą zatem Panowie Przełożeni zgodnie z poleceniem starostwa udzielać w tym celu naczelnikom gmin potrzebnych informacyi i wyjaśnień, jak również w razie potrzeby spisu mężczyzn zamieszkałych na obszarze dworskim a uprawnionych do wybierania.

Komu przysługuje prawo wyborcze mogą Panowie Przełożeni powziąć także z okólnika do naczelników Gmin wydanego.

Szczegółowe przepisy są zawarte w „Podręczniku“ bezpłatnie do „Gminy“ dodawanym p. t. „**Parlamentarne prawo**“.

Zjazd reprezentantów miast.

Mamy w Galicyi organizacyę 30 miast z siedzibą w Przemyślu. Później utworzono Związek miasteczek, rządzących się ustawą gminną z roku 1896.

Pierwszy Związek mało daje życia, zajmując się raczej ekonomicznemi sprawami większych miast, nie zaś jakeśmy powiedzieli — fizycznym ich rozwojem i poprawą.

Drugi Związek, młody, jeszcze sam nie wie od czego zacząć pracę. To też cechowało zjazd tego Związku odbyty we Lwowie 24 lutego b. r. w sali Izby handlowo-przemysłowej.

Przewodniczył p. Howorka. Obradowano nad referatem p. Hessla z Peczyniżyna w sprawie wynagrodzenia gmin za sprawowanie czynności poruczonego zakresu. Uchwalono petycyę do Sejmu z dodatkiem, że należy przyznać naczelnikom gmin i urzędnikom gminnym zniżki kolejowe przysługujące urzędnikom państwowym.

Dawne to i nieuchwytne postulaty, bo zależne od Wiednia.

W sprawie zniesienia obszarów dworskich uchwalono, przedłożoną przez referenta p. Ehrlicha, rezolucyę, dmagającą się zniesienia obszarów dworskich w gminach objętych ustawą z 1896 r., i postanawiającą, że Związek gmin miejskich przy przyszlych wyborach do Sejmu uwzględniać będzie tylko kandydatów, popierających ten postulat ekonomiczny gmin miejskich. — Co do dodatków propinacyjnych powzięto rezolucyę z przypomnieniem Sejmowi sprawy utworzenia funduszu krajowego na zasiłki dla gmin miejskich, na roboty asanacyjne i t. p.

Poseł Jabłoński referował sprawę dodatków gminnych i proponował: domagać się: 1) przyznania gminom dodatków do podatku osobisto-dochodowego, 2) zniesienia ustawy nakładającej na gminy miejskie dodatkowych prestacyi na płace nauczycieli szkół miejskich, ustalenia opłat prestacyjnych na rzecz szkolnictwa ludowego, 3) domagać się od rządu i kraju wydatniejszej pomocy na asanacyę gmin miejskich, 4) odpowiedniego udziału w opłatach szynkarskich na rzecz kraju, od r. 1901 pobierać się mających, pozostawienia gminom miejskim dotychczasowych opłat konsumcyjnych dla napojów spirytusowych i t. p., 5) domagać się ułatwienia kredytu na inwestycye tworzenia na rachunek gmin instytucyi kredytowych, jak na przykład Kas oszczędności, dążyć do założenia centralnego Związku miejskich instytucyi kredytowych, względnie oprzeć miejskie instytucye kredytowe o Bank krajowy, wpływać na gminy, aby popierały przemysł krajowy.

Jak widzimy program ekonomiczny bardzo szeroki i aż nieuchwytny w obec cgromu zadań.

W sprawie reformy administracyi gminnej, przyjęto wniosek dra Gabryszewskiego domagający się przywrócenia gminom miejskim prawa proponowania terna nauczycieli stałych i stanowczego wpłynięcia Sejmu, by Rada szkolna krajowa wykonywała swój udział w budowie szkół, a nie uchylała się od niego.

Przy końcu p. Ryziewicz z Rawy Ruskiej i dr. Ehrlich ze Skałatu wygłosili referaty w sprawie wyborów do Rady państwa i reformy ordynacyi wyborczej do Sejmu.

Uchwalono rezolucyę:

„Zjazd wyraża przekonanie, że w obecnej przełomowej chwili akcya wyborcza prowadzona musi być w całym kraju, w interesie narodowym, jednolicie z jedynym celem na oku, aby Kołu polskiemu w Radzie państwa zapewnić jak największą liczbę posłów.

Zjazd upoważnia wydział poczynić wszelkie kroki u „Rady nar.“, aby przy kooptacyi 12 członków, uwzględniono reprezentantów miast, rządzących się ustawą z r. 1896,

Uchwalono też część wniosków referentów, od-

noszącą się do zmiany sejmowej ozdynacyi wyborczej.

Do wydziału Związku wybrani zostali pp.: dr. Howorka Ant. z Tłumacza, dr. Ehrlich Arnold ze Skałatu, dr. Gabryszewski Tad. z Bóbrki, Ryziewicz Sew. z Rawy Ruskiej, Stessel Majer z Peczeniżyna, Jabłoński Ign. z Mościsk i Olszewski z Chrzanowa.

Do komisyi lustracyjnej wybrani pp.: Nowiński z Łańcuta, dr. Ruszka z Niżankowic i Kruh ze Zbaraża. W końcu polecono wydziałowi wypracowanie nowego statutu emerytalnego dla funkcyonaryuszów gminnych.

A o czem przepomniano radzić?

Przytoczymy na ten temat garść uwag w artykule „O naszych miasteczkach i wsiach większego znaczenia“.

Teatr gminny.

Tak; teatr wiejski i miejski, czyli teatr gminny. Skoro mamy teatry miejskie, mogłyby powstać także teatry w gminach małomiejskich i wiejskich. Wielu uważa instytucyę teatrów za... zbytek, za wielkopańską zabawkę, dobrą dla stolic.

Lecz czyż tylko w stolicach wolno mieć tak szlachetną rozrywkę jak teatr, obrazy świetlne, odczyty, koncerty a choćby karuzele i cyrki?

Człowiek nie może się obejść bez rozrywki, potrzebną mu ona do życia, jak księciu, jak każdemu zwierzęciu igraszki i ich zabawy.

W rzędzie rozrywek zdobyły sobie pierwsze miejsce teatr, a obecnie także piękne widowiska świetlane.

Na wsi mieliśmy dotąd i mamy karczmę jako jedyne w przeważnej ilości gmin miejce zabawy. Spojrzyjmy w niedzielę wieczór w dużą izbę szynkowni. Słabe światło lampy osłania mgła z dymu i oparów kuchni, powietrze przesycone wonią alkoholu i fuzli wódczanej. Na długich ławach szereg postaci kmiecych, przeważnie zamyślone, milczące twarze. Od czasu do czasu to cichsza, to głośniejsza rozmowa. Czasami wrzawa i burza urozmaica idylę karczemną. Żyd karczmarz z rodziną pracuje gorączkowo. Wódka zaprawiona i najlichsze piwo odchodzą, przysparzając szynkarzowi gotówki i pretensyi, za które kiedyś niejeden gospodarz wyzutym będzie z mienia. Widzimy także młodzież, dzieci...

Stracony, przeklęty niech będzie ten widok...

Więc zaprawdę czas na „teatr gminny“.

Jak to pięknie, gdy i w małych miasteczkach istnieje przy kasynie pilne, pracowite kółko dramatyczne. Stąd w braku teatru gminnego powinna wychodzić inicyatywa do gościnnych występów na wsi. W ten sposób zachęci się do kreacyi teatru gminnego.

A sztuki? A pomoc materyalna?

Z Sejmu, Wydziału krajowego i z Rad powiatowych wyjść powinna.

Tam, gdzie w Kółkach i Czytelniach powstało tyle szlachetnych i uwieńczonych dobrymi skutkami projektów, tam i o teatrze gminnym niech się nie zapomina i należy sobie uprzytomnić, że i na wsi nie można się obejść bez zabawy. Skoro raz idea teatrów gminnych, a w tychże, widowiska świetlane zyskają prawo obywatelstwa, to ta idea przyniesie w skutku zagrzanie sił do pracy życiowej, doda otuchy i zachęty do wytrwania w walce o byt. Nie należy zatem żałować na ten cel i ofiar. Jest to apel do Sejmu. do każdego nauczyciela gminnego, do księdza, do każdego inteligentnego członka gminy a zwłaszcza do przełożonych obszarów dworskich.

Myśl to nie nasza i nie nowa. Poruszamy się atoli z tem głębszem przekonaniem, tem chętniej, bo prawda tkwi w niej tak prosta, tak wielka a przytem tak szlachetna, że im prędzej ta idea wejdzie w życie, tem lepiej dla kraju.

Jest to i apel dla autorów, prośba do nich, by nie zapominali i o maluczkiej braci naszej w siermięgach i kurnych chatach.

Wiadomości urzędowe.

L. 152/08

KONKURS.

Gmina Bursztyn rozpisuje konkurs, celem obsadzenia posady inspektora policyi miejskiej z płacą roczną 360 kor.

Ubiegający się kandydaci mają wnieść podanie i udowodnić, że posiadają kwalifikacyę wymaganą rozporządzeniem Wydziału krajowego z 20 maja 1898 L. 25.422 dz. u. kr. Nr. 88 na ręce Zwierzchności gminnej w Bursztynie do 20 marca b. r.

Urząd gminny.

Bursztyn, dnia 20 lutego 1907.

OGŁOSZENIE.

Wiosenny jarmark na konie w Krakowie.

W dniu 11 marca 1907 rozpocznie się w Krakowie wiosenny trzechdniowy jarmark na konie szlachetne, gospodarcze i włościańskie.

Jarmark ten odbywać się będzie na placu „Groble“ a konie znajdą pomieszczenie w stajniach prywatnych, w domach zajezdnych i hotelach.

Wykaz stajen prywatnych, domów zajezdnych i hoteli dla pomieszczenia koni przejrzeć można w Wydziale III. Magistratu (plac WW. Świętych l. 6, róg ul. Brackiej, na parterze, dzwi 5) w godzinach urzędowych od 9 do 1 z południa.

Dnia 12 marca 1907 (wtorek) odbędzie się na powyższym placu główny jarmak na konie włościańskie.

Magistrat stoł. król. m. Krakowa

Kraków, dnia 11 lutego 1906.

Prezydent miasta dr. Leo.

L. 399/907 **KONKURS**

na posadę lekarza okręgowego z siedzibą w Żabiu ogłasza kosowski Wydział Rady powiatowej.

Płaca 1200 kor. . ryczałt 800 kor. płatne w miesięcznych ratach z góry. Okręg żabiowski obejmuje trzy gminy i tyleż obszarów dworskich, 11.000 mieszkańców. Obowiązki lekarza okręgowego i alegaty podania określa ustawa z 2 lutego 1891 dz. ust. kraj. Nr. 17 i z 5 października 1906 dz. ust. kr. Nr. 148.

Termin do wnoszenia podań przed końcem marca 1907.

Z Wydziału Rady powiatowej.

Kosów, dnia 21 lutego 1907.

L. 405/7 **KONKURS.**

Wydział Rady powiatowej w Żydaczowie rozpisuje konkurs na posadę konduktora drogowego. Do posady tej przywiązana jest płaca w kwocie 1200 koron, ryczałt na objazdy z obowiązkiem utrzymywania konia w kwocie 600 koron i 2 korony dyet dziennych za każdy dzień w sprawach służbowych poza siedzibą spędzony prawa, do trzech pięcioleci po 120 koron i prawo do emerytury wedle statutu emerytalnego.

Kandydaci winni się wykazać:

a) świadectwem z ukończenia niższych szkół średnich lub szkoły wydziałowej, b) znajomością ustaw drogowych, c) biegłością w pomiarach d) praktyką w koserwacyi dróg i mostów, e) biegłością w odczytywaniu planów, f) biegłością w języku polskim ruskim i niemieckim w słowie i piśmie, g) dowodem ukończenia lat 24, a nieprzekroczenia 40, h) świadectwem zdrowia, i) prawem austryackiego obywatelstwa, k) życiorysem.

Kandydaci, którzy ukończyli kurs dla konduktorów przy Wydziale krajowym mają pierwszeństwo. Posada będzie nadaną na rok prowizorycznie, poczem może nastąpić stabilizacya.

Podania wnosić należy do Wydziału powiatowego w Żydaczowie najpóźniej do 31 marca 1907.

Z Wydziału powiatowego.

Dzieduszycki. prezes. Peszkowski, sekretarz.

L. 1332 **KONKURS.**

Przy policyi m. Podgórza jest do obsadzenia posada sierzanta.

Podania o tę posadę można wnosić do Magistratu do końca marca b. r.

Kandydaci winni dołączyć do podań dowody:

1) wieku niżej lat 35,

2) obywatelstwa austryackiego,

3) wykształcenia naukowego,

4) znajomości języka polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie,

5) świadectwo moralności,

6) przebieg życia, w szczególności dotychczasowe zatrudnienie.

Emerytowani wachmistrze żandarmeryi i sierżanci wojskowi będą mieć pierwszeństwo przy obsadzeniu posady.

Do posady sierżanta przywiązaną jest płaca etatowa 1000 kor. rocznie 168 kor. na pomieszkanie, umundurowanie, prawo do pięcioleci i emerytury.

Pożądane są takie kwalifikacye, aby mianowany mógł w danym razie po pewnym czasie uzyskać wyższy stopień urzędowy i wyższe pobory.

Z Magistratu miasta Podgórza.

Podgórze dnia 17 lutego 1907.

Wiceburmistrz
Kaczmarski w. r.

Z drukarni Słowa Polskiego we Lwowie, pod zarządem Józefa Ziembińskiego.